

Om den veterinärmedicinska forskningens slagkraft

I skrivande stund väntar jag på Veterinärdagarna. I år har vi för första gången en vetenskaplig sektion där jag har blivit inbjuden att fungera som ordförande. Detta är ett behagligt hedersuppdrag emedan mitt eget kära forskningsområde veterinärmedicin av nöden får mindre av min tid då jag fungerar som ansvarig prorektor för forskning och forskningsutbildning vid HU.

Förmiddagens sektionsrubrik är verkligen lyckad, Forskarbanan – en möjlighet att bidra till utvecklingen av den egna branschens forskning och utbildning. Det attraktiva i forskarbanan har varit mycket framme i den offentliga diskussionen och temat är viktigt också för veterinärer. Jag gratulerar utbildningsutskottet och alla som varit delaktiga i dagarnas nya öppningsceremoni. Jag tycker att den nya sektionen till och med utstrålar en anda av djup acceptans: vi är beredda att se forskarbanan som ett alternativ på veterinärernas karriärstig.

I min nuvarande uppgift har jag fått vidga min horisont på ett för en veterinär exceptionellt sätt. Jag har blivit bekant med humanistiskt-samhällsvetenskapliga, teologiska och för mig nya naturvetenskapliga publiceringsfora, med nationell och internationell vetenskapspolitik samt kunnat observera den vetenskapliga forskningens samhällspåverkan. Jag tror att varje forskare skulle må bra av att ta ett stort steg utanför det egna forskningsområdet och stanna upp till och med för att betrakta den egna vetenskapsbranschen. Den veterinärmedicinska forskningen har i jämförelse med många andra forskningsområden sina omedelbara samarbetsparter inom nära räckhåll och en praktiskt inriktad sällspåverkan. Inom många stora forskningsområden måste man arbeta mycket för att nå samma situation. Att leta efter samarbetsnätverk och påvisa samt försäkra sig om deras tillförlitlighet är inte lika lätt inom alla branscher som det är inom veterinärfamiljen. En modern forskningstrend gynnar just veterinärmedicin: av många orsaker har vi lätt för att utföra fler- eller tvärvetenskaplig forskning. Vår egen bransch är i sig själv multivetenskaplig.

Trots att den veterinärmedicinska forskningens samhällspåverkan inte har utretts vetenskapligt tror jag på att forskningsresultaten och samhället möts på ett utmärkt sätt. I praktiken syns forskningens samhällspåverkan till exempel som bättre behandlingsmetoder eller livsmedelshygienisk praxis. Också grundforskningen ha slagkraft emedan den ofta leder till de mest bestående resultaten och utgör grunden för fördjupande forskning.

Då jag funderade på rubrikerna som Veterinärdagarnas föreläsare Markku Heikinheimo och Olli Peltoniemi har gett åt sina presentationer blev urval den tanke som lade sig överst. Forskarbanan är ett val som bombsäkert sätter tålamod, seghet och utsträckningen man är beredd att förbinda sig på prov. Det är ett strålande val, men om man drivs in i eller hamnar på banan är det ofta fråga om en tragedi. Detta ser vi lyckligtvis sällan inom vår vetenskapsbransch. En ung forskarveterinär står dock alltid inför en svår situation. Vi besitter inte nödvändigtvis tillräcklig kunskap om forskningens traditioner och handläggningens spelregler och kan därför inte alltid stöda våra unga kolleger. Små vetenskapliga domäner besväras ofta av trängsynthet och en ovilja att godkänna en verksamhetsmodell som grundar sig på konkurrens. Ofta hävdar vi att bristen på forskningsanslag beror på branschens egenheter trots att finansören kan ha påpekat om bristande metodologiska beskrivningar, bristande internationalitet eller på icke-innovativa planer. Dålig praxis och underskattning överförs tyvärr lätt vidare till doktorander.

I den mörknande hösten rekommenderar jag till läsning en berättelse om forskning och veterinärmedicin och länken till denna berättelse finns på förbundets webbsida vid Veterinärtidskriften, webbmaterial till papperstidningen. Det värmdde mig att läsa veterinärnobelpristagaren Peter C. Dohertys berättelse som kändes bekant. När han beskriver arbetsplatserna lyfter han fram det han lärde sig i varje enskild arbetsuppgift. Ingen dålig utgångspunkt för en forskarkarriär!

Johanna Björkroth
Professor, prorektor, Helsingfors universitet

Wilma Hurskainen